

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen

Pomeransfugl med Michael Brunhøj, Blåvandshuk, 29. august 2020. Foto: Luke Nelson

Blåvand Fuglestation havde fuld bemanning til standardprogrammerne for både observationer af trækfugle og ringmærkning i 2020. Generelt set var der en fin bemanning og mange besøgende på fuglestationen gennem hele året.

Til at varetage ringmærkningen i foråret var Morten Jenrich Hansen ansat. Desværre blev Morten syg sidst i maj, men Susanne Primdahl og Ole Zoltan Göller trådte til og hjalp resten af forårssæsonen igennem, hvilket vi er meget taknemlige for. Xenia Salomonsen var i perioder også behjælpelig med ringmærkning gennem hele året.

I efteråret stod Luke Nelson fra England for ringmærkningen, mens Michael Brunhøj Hansen var observatør.

Især i efteråret, hvor der blev åbnet mere op i forhold til coronarestriktionerne, var det glædeligt at se så mange unge fuglekiggere som frivillige på fuglestationen. Det gjaldt Daniel Bloche, Merit Lenk, Rose Mink Rørdam, Anders Brinkmann, Emilia My Telléus og Oliver Zeeberg Nielsen, og seniorerne Ole Friis Larsen og Andreas Pedersen gav igen i år en hjælpende hånd. Efterårssæsonen blev endda forlænget, idet Emma Sohnemann og Joshua Emil Haahr blev på stationen helt frem til midten af december. Henrik Böhmer, David Manstrup og Bjørn Frikke har gennem hele året hjulpet med observationer. Alle skal have en stor tak for indsatsen, hvilket også gælder de mange gæstende fuglekiggere, som hjælper med indsamling af trækobservationer på Blåvands Huk. Det har været et meget aktivt år for fuglestationen.

Sven Bødker skal have tak for ved bogdonationer at holde stationens bibliotek up to date, ligesom Søren Peder Nielsen også forærede stationen en flot bog om ringmærkning. Anders Zuschlag takkes for at udvikle og vedligeholde vores ringdatabase.

2/8 havde vi atter 'Strandskadens Dag', som er et åbent hus-arrangement, hvor vi fortæller om fugletræk-

ket og fuglestationens aktiviteter. Kun 20 besøgende lagde vejen forbi, men til gengæld var både TV Syd og Radio Syd på besøg og lavede fine reportager – bl.a. med de unge på stationen. EuroBirdwatch Day, som afholdes i hele Europa, blev i år afholdt 4/10. Endnu et

Xenia med skovsneppe. 7. marts 2020. Foto: Morten Jenrich Hansen

Tidlig skovpiber, 16. marts 2020.
Foto: Morten Jenrich Hansen

Schwarz løvsanger, 8. oktober 2020. Foto: Luke Nelson

åbent hus-arrangement med 30 nysgerrige gæster, som havde en fin morgen på Danmarks vestligste punkt.

Desuden har fuglestationen fortsat et samarbejde med NaturKulturVarde om formidling af ringmærkning af trækfugle.

I dagene 14-16/8 blev der i regi af DOF's Fuglestationsudvalg afholdt et trækfuglekursus på Blåvand Fuglestation. Her kunne ni deltagere i form af undervisning og praktiske øvelser lære hvordan de selv kunne begynde på målrettede trækfuglestudier.

I det flotte, årlige magasin for Nationalpark Vadehavet var der en stor artikel om fugleforskningen ved Blåvand Fuglestation, og i anledning af nationalparkens 10-års fødselsdag blev magasinet husstandsomdelt i de fire vadehavskommuner, hvorved fuglestationen blev eksponeret i hele lokalområdet. 30/10 havde vi besøg af journalisten Volker Saux fra det franske rejsemagasin GEO.fr, som skrev om Vadehavet og fuglestationen, og det arbejde der laves. Både DKU og SU har holdt weekendmøder på fuglestationen.

Igen i år ynglede der dværgterner på stranden, og en udhegning af området blev hurtigt foretaget, hvilket resulterede i unger. Blåvand Fuglestation deltog desuden i et specialeprojekt om splittningen ved Aarhus Universitet, hvor fuglestationens tal og aflæsninger skal bruges. Også i år foretog Michael Brunhøj optagelser af nattrækkende fugle, det såkaldte 'nocturnal migration' (NocMig). Dette gav flere interessante registreringer. Zoologisk Museum deltager i et projekt for Statens Serum Institut, hvor der fokuseres på West Nile Virus. I den forbindelse indsamlede Blåvand Fuglestation blodprøver fra Afrika-trækkere i forbindelse med ringmærkningen. Max Planch universitetet i Tyskland inviterede

Blåvand Fuglestation til at deltage i et projekt med radio-tagging af solsorte i regi af det såkaldte projekt 'Icarus'. I uge 42 holdt feltornitologisk udvalg igen i år feltræf i Vadehavsområdet med base i Blåvand. På grund af coronasituationen blev der ikke afholdt foredrag, men som sædvanlig gav ugen mange spændende fugle, og tilslutningen var stor. Som en del af projektet 'Ung på fuglestation' ydede DOF København tilskud til en af de unge fugle-entusiaster, som tog del i arbejdet på stationen i efteråret 2020.

Sidst men ikke mindst har flere organisationer støttet arbejdet på fuglestationen. I øjeblikket omsættes en bevilling fra Friluftsrådet til en plancheudstilling, ligesom den også gjorde det muligt at sætte nye skilte op på bygningerne. Heldet var også på spil, da TV2-udsendelsen '1 døgn, 2 hold, 3 dyr' donerede en vinderpris til arbejdet på Blåvand Fuglestation, men også da Arne Sønderberg Frederiksens Fond valgte at støtte ringmærkningsarbejdet på Blåvand Fuglestation. Alle bidrag er af meget stor betydning og de modtages med stor taknemmelighed.

Blåvandgruppen, som får det hele til at fungere, består af John Frikke, Svend Aage Clausen og Bent Jakobsen.

Observationer forår

I foråret gennemføres der ikke daglige træktællinger. Dog besøger mange Blåvands Huk, ligesom vores ringmærkere også foretager observationer, når tiden er til det.

Igen i år blev det til store træktal af fjord/havterne 25/4 (2.049) og 6/5 (2.890). Fuglene kommer i store flokke og trækker over havet – lavt og målbevidst mod nord.

Rigtig mange sortænder raster omkring Blåvands Huk, og højeste antal talt i foråret blev 40.000. Fuglene påvirkes meget af vind- og strømforhold, og til tider giver det store bevægelser i fuglene som kompensations-træk. 14/2 trak 560/minut syd, hvilket giver ca. 30.000 i timen og 31/1 trak 31.000 fugle mod syd på to timer. Sammen med sortænderne ligger mange fløjlsænder, og blandt dem var maksimum 5/3 (1.500).

5 mellemkjover sås 8-27/5, heraf 3 8/5. Ikke færre end 44 almindelige kjover blev talt 5/4-5/6, og flere dage sås op til 5. Således bliver almindelig kjove mere og mere talrig ved Blåvand om foråret. Tidligt på sæsonen sås typisk flest mørke fugle.

Forårets træk af rødstrubet lom er kendetegnet ved, at fuglene kommer højt og med nogle store dage, således 8/5 (1.435), 26/4 (1.083) og 6/5 (1.081). Det samlede antal trækkende efter 1/4 blev 7.270.

Svømmeandetrækket i foråret er primært sydgående, og det må være fugle som søger mod de frodige spisekamre i Vadehavet. 24/3 sås i alt 1.450, med krikand 808, pibeand 576 og spidsand 66. Største dag for krikand blev dog 5/4 (911). Samme dag trak også 43 skeænder, hvilket er ny dagsrekord for fuglestationen. Næsthøjeste var 29 i 1995. Men 6/4 sås igen mange med i alt 37 fugle. Atlingand (2) passerede sammen med skeænderne.

Vi nåede ikke op på de helt store sandløber-tal i første halvdel af året, og maksimum i vinter var flere gange 145. Der sås dog helt op til 409 11/5 lige inden trækket til Nordgrønland.

En subadult kongeørn besøgte kortvarigt Hukket 18/4. Det er kun fjerde observation for Blåvands Huk.

Solsort med GPS sender, 19. oktober 2020. Foto: Luke Nelson

Emilia måler vinge på gærdesmutte, 14. november 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Strandskader, 16. november 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Tabel 1. Årstotaler for de seneste 11 år for trækket af 6 arktiske vadefuglearter.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gnst.
Strandskade	9.710	13.785	10.911	12.977	15.495	10.698	12.387	13.580	9.025	16.948	9.859	12.306
Stor præstekrave	1.111	1.533	1.003	996	644	1.695	724	749	538	915	1.486	1.035
Islandsk ryle	7.413	5.333	4.045	4.326	4.306	4.511	5.482	5.762	2.573	7.412	4.565	5.066
Almindelig ryle	6.300	6.807	6.751	5.706	7.559	5.148	4.931	11.548	5.965	4.014	3.629	6.214
Lille kobbersneppe	1.610	1.830	944	854	1.155	1.491	1.173	2.197	567	1.926	1.596	1.394
Strandhjejle	728	491	419	412	1.115	435	487	305	218	478	429	501
Sandløber	2.318	1.412	1.976	2.059	1.211	1.718	2.039	2.541	1.553	2.809	3.077	2.064
Stenvender	729	640	693	468	307	335	682	429	215	735	544	525

Fuglen rastede dagen inden ved Grærup Langsø.

Ved den nordlige branddam sås en sydlig blåhals på to datoer.

I foråret blev det til tre mosehornugler. Den ene blev jagtet af en duehøg, men den tog så meget højde at duehøgen til sidst opgav.

5/4-16/5 var i alt 7 gulirisker ude at vende.

En usædvanlig observation blev gjort 31/5, hvor en tundrasædgås stod på stranden. Arten er ikke almindelig på Hukket.

Michael Brunhøj foretog i sidste halvdel af maj flere natoptagelser (NocMig) af fugle. Det gav flere registreringer af fugle, som ikke er så hyppige ved Blåvand. Således rødtrum 21/5, lille lappedykker 22/5 samt 26/5, og slørugle og grønbenet rørhøne 29/5.

Observationer efterår

Som sædvanlig er der stort fokus på de arktiske vadefugles træk ved Blåvand.

Højeste antal strandskade 27/8 (2.011), islandsk ryle 19/7 (1.070), lille kobbersneppe 27/7 (649), strandhjejle 1/10 (57 1K) og 27/7 (51 adulte), stenvender 18/8 (95) og sandløber 19/7 (400). Det store antal sandløbere skyl-

des uden tvivl, at trækperioden var domineret af vestlige vinde, og at det primært er grønlandske og canadiske fugle, som passerer Blåvands Huk. Efterårstotalen af øvrige vadefugle med højeste dagstotal i parentes: Stor præstekrave 1.487 (12/8 312), storspove 219 (2/8 29), småspove 166 (28/7 38), almindelig ryle 3.636 (1/8 695), rødben 475 (1/8 475) og hjejle 350 (1/8 80).

Både for de grå gæs og *Branta*-gæssene var trækket i år meget fåtalligt. Årstotaler med maksimumdage i parentes: Grågås 2.027 (5/10 394), kortnæbbet gås 429 (14/10 124), blisgås 114 (5/10 100), mørkbuget knortegås 1.092 (2/10 376), lysbuget knortegås 71 (27/8 15) og bramgås 1.781 (2/10 547).

Især svømmeænderne optrådte talrigt i 2020. Pibeand i alt 8.080 (6/10 2.166), spidsand 2.070 (5/10 544) og krikand 1.873 (1/10 377). Højeste antal skeænder blev 1/10 (26).

Stor stormsvale dukkede først op meget sent 22/11 (8). Men ved Vejers Strand sås 5 i september. 6 sodfarvet skræpe blev observeret ved Blåvands Huk og 10 i Vejers. Højeste antal 1/9 (8) Vejers.

Alle fire kjovearter optrådte ved Blåvands Huk i 2020. Almindelig kjo ve igen fåtallig med kun 35 og i perioden

ultimo august til primo september, hvor trækket kulminerer, sås kun 12 fugle. Højeste antal 27/7 (4). Der sås næsten ingen ungfugle. Lille kjove sås trækkende 31/8, og 5/9 blev en død 1K fugl indleveret til fuglestationen. Mellemkjove i alt 4 og storkjove 12.

Af årets i alt 5.083 skarver sås 626 fugle 17/9 som højeste antal.

Efteråret for rødstrubet lom lå over middel med i alt 3.914 med kulmination 2/10 (365). Modsat foråret kommer lommerne trækkende lavt over havoverfladen om efteråret.

Samtidig med at bestanden af rovterner bliver mere og mere etableret i Danmark, stiger også hyppigheden af dem ved Blåvands Huk. I alt 11 blev observeret med flest 10/8 (6). Det er først efter 2014, at arten er begyndt at optræde årligt.

Der blev noteret 44 kaspiske måger. Her er ikke taget højde for gengangere og højeste antal 26/10 (7). Middelhavssølvmåge sås to gange.

Stæretækket er imponerende. Fuglene kommer ofte i store flokke og flyver direkte ud over havet uden tøven. I år blev det til 59.461 med højeste antal 7/11 (15.503). Største flok var på 4.000 og i løbet af en halv time trak 12.500 ud.

I alt optaltes 6.732 trækkende landsvaler med maksimumdage 17/8 (1.077) og 5/10 (885). Engpiber og bog/kvækerfinke optræder også talrigt. Da efteråret var domineret af vestenvinde, blev engpiber maksimum 25/9 (4.100) og bog/kvækerfinke maksimum 5/10 (12.000), hvilket er færre end tidligere år.

Af de knap så talrige trækkende småfugle taltes hedelærke 69, bjerglærke 62, bjergvipstjert 133, stor korsnæb 8, lille korsnæb 442 og lapværpling 15.

I uge 42 var der som tidligere år felttræf i Blåvandsområdet, hvor mange fuglekiggere endevender hver en busk for at finde sjældne fugle - dét giver rigtig

Åbning af net, 3. september 2020. Foto: Luke Nelson

Pomeransfugl, 29. august 2020. Foto: Luke Nelson

Luke og Daniel i gang med nettømning, 4. oktober 2020.
Foto: Andrea Link

mange fine fugle, og i 2020 blev der fundet hele 51 hvidbrynede løvsangere, hvoraf de 9 blev spottet ude på selve Hukket. Derudover blev der fundet 2 fuglekongesangere, 2 brune løvsangere og 2 tajgapibere. Ugens bedste fugl blev uden tvivl stejnegers bynkefugl. En amerikansk sortand rastede ved Hvidbjerg Strand det meste af ugen.

Om efteråret foregår der et stort træk over Blåvand-halvøen. Dog er artsdiversiteten meget forskellig på de enkelte lokaliteter. På Nyeng ved Ho ved vi, at der til forskel fra Blåvands Huk foregår et stort træk af især drosler og andre småfugle, ofte i titusindvis. Da vi kender en del til trækket i oktober, blev der sat fokus på september, som ikke har været dækket særlig godt tidligere.

Overraskende taltes i alt 520 skovskader, hvoraf 122 passerede 25/9, men også invasionen af stor flagspætte var mærkbar med 38 trækkende, største dag 18/9 (8). Mejsjerne 'driver' også ud til spidsen af plantagen, hvorefter de letter og flyver ud over engen. Således taltes 559 sortmejsjer (263 18/9). Af andre dage med pæne antal taltes vindrossel med 12/10 (9.700) og 13/10 (6.530), samt 3.110 sjaggere 13/10. En del gæs trækker også ned over Ho Bugt og 17/9 trak 2.209 grågæs.

Ringmærkning forår

Med 1.726 fugle kunne foråret ikke leve op til 2019 med 3.001, men alligevel over gennemsnittet på 1.653.

Månedsfordelingen blev marts 476, april 610, maj 423 og juni 217. Helt uhørt blev maj mindre end både marts og april, hvilket uden tvivl skyldtes vejret.

Forårets bedste dag blev 23/4 med 112 fugle med talrigeste arter rødhals 38, gransanger 30 og løvsanger 15.

Fuglene ankommer tidligere og tidligere og en meget tidlig skovpiber blev fanget allerede 16/3 som er den tidligste i Blåvand.

Igen i år blev der fanget havesanger allerede i april (27/4), som tidligere altid havde ankomst i maj. Ankomsttidspunkter er iflg. Martin Søgaards hjemmeside for Blåvand 1984-1999 10/5 og 2000-2013 5/5.

Med 103 ligger løvsanger stadig godt under gennemsnittet 1984-2020 på 240, hvorimod gransanger med

Strandskaderne kommer, 22. august 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Der sættes afspærring op omkring dværgternekolonien, 10. juli 2020. Foto: John Frikke

231 stadig ligger over gennemsnittet på 127.

En sydlig nattergal blev ringmærket 24/4. Det var nummer 24 siden 1984. Til sammenligning har vi i samme periode ringmærket 15 almindelige nattergale.

Der blev i løbet af foråret fanget 7 fugle med udenlandske ringe: to jernspurve fra Belgien, en munk fra Holland, en løvsanger fra Holland, en solsort fra Norge og en gransanger fra Holland. Mest interessant var en fuglekonge aflæst 19/3, som var ringmærket 4/10 2019 i Rakutowo i Polen.

Ringmærkning efterår

Efterårets total blev 3.389 fugle, hvilket er lidt under gennemsnittet på 3.785.

Månedsfordelingen blev juli 143, august 493, september 849, oktober 1.237, november 618 og december 49.

Højeste antal 29/9 186 med rødhals 92, gransanger 37 og jernspurv 17 og 11/10 151 med fuglekonge 49.

Med en ringmærket fyrremejse i efteråret er der nu ringmærket i alt 11 ved fuglestationen, siden den første blev ringmærket i efteråret 2011.

Efterårets invasion af stor flagspætte satte også sit præg på ringmærkningen med i alt 9 fugle.

En aflæsning af en gærdesmutte fra 2016 viste sig at være den næstældste kendte gærdesmutte i Danmark.

Blåvand Fuglestation kom i efteråret sammen med Skagen Fuglestation

med i et stort, internationalt projekt med GPS-mærkning af solsorte. Det er Max Planck Institutet i Tyskland, som er i gang med en verdensomspændende undersøgelse af drosseltræk ved hjælp af GPS-sendere. Projektet hedder ICARUS, opkaldt efter den satellit som skal opfange signaler fra fuglene. I den forbindelse var Zoologisk Museum på fuglestationen og vejlede i påsætning af GPS-senderne. Det var vores ringmærkere Luke og Daniel, som arbejdede meget med dette spændende projekt. I alt fik vi mærket 24 solsorte med sendere. Det kunne dog være blevet til mange flere, men det hele blev sat lidt i bero på grund af problemer med antennen på satellitten.

	Forår	Efterår
Dækning	Ringmærkning 1/3-15/6 Observationer tilfældige	Ringmærkning 20/7-15/12 Observationer 1/7-15/11
Ringmærkning, total	1.726	3.389
Tre talrigest ringmærkede arter	Gransanger 231 Gråsiskan 200 Jernspurv 187	Blåmejse 549 Rødhals 436 Fuglekonge 354
Sjældneste ringmærkede arter	Vendehals 3 Fyrremejse 2 Buskrørsanger Rødtoppet fuglekonge 7 Korttået træløber Sydlig nattergal Sortstrubet bynkefugl 5 Grønlandsk stenpikker 2 Karmindompap 2	Pibeand Mudderklire Vendehals 2 Stor tornskade Fyrremejse Hvidbrynet løvsanger 3 Schwarz' løvsanger Lundsanger Rødtoppet fuglekonge 5 Korttået træløber 3 Ringdrossel 2 Blåstjert Sortstrubet bynkefugl 4 Karmindompap 2
Observationer almindeligste arter	Sortand 40.000 rast Sølvmåge 4.500 rast Rødstrubet lom 7.270	Sortand 63.763 Stær 59.461 Bog/kvækerfinke 22.779 Engpiber 10.871
Observationer, usædvanlige arter/antal	Brilleand Gråmåge Islom 2 Mellemkjove 5 Kongeørn Natugle Blæder Gulirisk 7	Hvidbrystet præstekrave Pomeransfugl 4 Thorshane 4 Sabinemåge Mellemkjove 6 Lille kjove 2 Søkkonge 17 Islom 2 Stor stormsvale 8 Sodfarvet skræpe 6 Almindelig skræpe Hvidbrynet løvsanger 9 Fuglekongesanger 2 Rosenstær Storpipe 4 Rødstrubet piber Stor korsnæb 9 Hvidvinget korsnæb Dværgværling 2
Observationer sjældne arter	Amerikansk sortand	Amerikansk sortand 2 Brun løvsanger 3 Stejnegers bynkefugl Tajgapiber 1
Ynglefugle, alm. (par)	Tornirisk 30 Tornsanger 20	
Ynglefugle, sjældne (par)	Sortstrubet bynkefugl 8 Rødrygget tornskade 5 Vendehals i sommerhusområdet	